JONATHAN BLACK

ISTORIA SECRETĂ A LUMII

Ediția a II-a

Traducere din limba engleză
ADRIANA BĂDESCU

NEMIRA

Pagina de titlu a Istoriei lumii *(1614) de Sir Walter Raleigh*

INTRODUCERE

Aceasta este istoria lumii aşa cum a fost ea studiată şi predată în decursul veacurilor în anumite societăţi secrete. Privită din punctul de vedere al omului actual, pare probabil nebunească, însă un număr extraordinar de mare de personalităţi care au *făcut* istorie – bărbaţi şi femei deopotrivă – au crezut în ea.

Istoricii din lumea antică relatau că, de la începuturile civilizaţiei egiptene şi până la prăbuşirea Romei, lângă templele publice din oraşe precum Teba, Eleusis sau Efes erau incinte destinate preoţilor. Cărturarii numesc aceste incinte „şcoli ale misterelor". Aici, elitele politice şi culturale deprindeau tehnici de meditaţie. După ani de pregătire, Platon, Eschil, Alexandru cel Mare, Cezar August, Cicero şi alţii erau iniţiaţi într-un tip de filozofie secretă. În diferite epoci, tehnicile folosite de aceste „şcoli" includeau privarea senzorială, exerciţii de respiraţie, dansuri sacre, reprezentaţii teatrale, consumul de substanţe halucinogene şi diverse modalităţi de redirecţionare a energiei sexuale. Toate aceste tehnici aveau rolul de a induce stări alterate de conştiinţă, în cursul cărora iniţiatul putea percepe lumea în moduri noi.

Toţi cei care dezvăluiau profanilor cele învăţate în interiorul incintelor erau executaţi. Filozoful neoplatonician Iamblichus a consemnat soarta pe care au avut-o doi tineri din Efes. Într-o noapte, la auzul unor zvonuri privind existenţa ascunsă în incintă a unor fantome şi a unor practici magice de o realitate mai intensă, mai arzătoare decât cea „reală", cei doi s-au lăsat mânaţi de curiozitate. La adăpostul întunericului, au escaladat zidurile şi au coborât în partea cealaltă. S-a iscat un veritabil haos, audibil din orice zonă a oraşului, iar dimineaţă, în faţa porţilor incintei, au fost găsite cadavrele celor doi băieţi.

În lumea antică, învăţăturile predate în şcolile misterelor erau păzite tot atât de drastic pe cât sunt păstrate azi secretele nucleare.

Apoi, în secolul al III-lea, când creştinismul a devenit religie de stat în Imperiul Roman, templele antice au fost închise. Pentru a evita pericolul „proliferării", secretele lor au fost declarate „eretice", iar perpetuarea acestora era considerată o infracţiune capitală. Dar aşa cum vom vedea, membrii noii elite conducătoare, incluzându-i aici şi pe unii lideri ai Bisericii, au început să formeze societăţi secrete. Astfel, în spatele uşilor închise, ei au continuat să disemineze străvechile secrete.

Cartea de faţă prezintă o serie de dovezi menite să demonstreze că o antică şi secretă filozofie provenită din şcolile misterelor a fost păstrată şi transmisă de-a lungul timpului prin intermediul societăţilor secrete, printre acestea numărându-se cavalerii templieri şi rozacrucienii. Uneori, această filozofie a fost ascunsă de ochii publicului, alteori a fost adusă în prim-plan – deşi întotdeauna în aşa fel încât să nu fie recunoscută decât de iniţiaţi.

Iată un exemplu în acest sens: pagina de titlu a cărţii *Istoria lumii* de Sir Walter Raleigh, publicată în 1614, este expusă în Turnul Londrei. Mii de vizitatori trec zilnic prin faţa ei, fără a observa capul de ţap ascuns în desen şi celelalte mesaje codificate.

Dacă v-aţi întrebat vreodată de ce în Occident nu există un echivalent al sexualităţii tantrice expuse pe zidurile monumentelor hinduse precum templele de la Khajuraho, în zona centrală a Indiei, poate că vi se va părea interesant să aflaţi că o tehnică similară – arta cabalistică numită *karezza* – este prezentă sub formă codificată în mare parte din literatura şi arta Occidentului.

Vom vedea, de asemenea, în cuprinsul acestei cărţi, modul în care învăţăturile secrete cu privire la istoria lumii influenţează politica externă a actualei administraţii americane pentru Europa Centrală.

Este oare papa catolic? Ei, bine, răspunsul la această întrebare nu este chiar atât de simplu şi de direct, aşa cum aţi putea crede. Într-o dimineaţă a anului 1939, un tânăr în vârstă de douăzeci şi unu de ani mergea pe stradă, când un camion l-a lovit şi l-a aruncat la pământ. În stare de comă, el a trăit o copleşitoare experienţă mistică. După ce şi-a revenit, a recunoscut că, deşi survenită într-un mod neaşteptat, experienţa prin care trecuse fusese exact ceea ce ştiuse că se va întâmpla ca rezultat al tehnicilor deprinse de la mentorul său, Mieczlaw Kotlorezyk, un rozacrucian modern. În urma acestui episod, tânărul s-a înscris la seminar, a devenit episcop de Cracovia şi, ulterior, papa Ioan-Paul al II-lea.

În zilele noastre, faptul că şeful Bisericii Catolice a fost mai întâi iniţiat în tainele domeniului spiritual sub egida unei societăţi secrete nu mai este, poate, la fel de şocant ca odinioară, fiindcă ştiinţa a depăşit religia ca principal agent de control social. Ştiinţa este cea care decide astăzi ce anume este acceptabil să credem şi ce nu. În lumea antică şi în cea creştină deopotrivă, filozofia secretă a fost păstrată ca atare prin ameninţarea cu moartea ce plana la adresa celor care o dezvăluiau. Acum, în epoca postcreştină, ea este încă însoţită de temeri, dar este mai degrabă vorba de ameninţarea unei „morţi sociale“ decât a unei execuţii fizice. Credinţa în preceptele esenţiale ale filozofiei secrete, precum existenţa unor fiinţe fără trup sau ideea conform căreia istoria lumii este influenţată de organizaţii oculte secrete, este considerată în cel mai bun caz o aiureală, iar în cel mai rău, nebunie curată.

În şcolile misterelor, cei care voiau să fie iniţiaţi treceau prin diverse încercări: căderea într-un puţ, un test al apei, se strecurau printr-o uşă foarte mică şi purtau discuţii ce puneau logica la încercare cu animale antropomorfe. Vi se pare ceva cunoscut aici? Lewis Carroll este unul dintre numeroşii scriitori de cărţi pentru copii – alături de Fraţii Grimm, Antoine de Saint-Exupéry, C.S. Lewis şi cei care au creat *Vrăjitorul din*

Oz şi *Mary Poppins* – care credeau în istoria şi în filozofia secretă. Printr-o combinaţie de nonconvenţional şi prospeţime copilărească, aceşti scriitori au încercat să submineze modul materialist, general acceptat, în care este percepută viaţa. Ei voiau ca tinerii să înceapă să gândească invers, să privească totul din alt unghi, de jos în sus am putea spune, şi să se elibereze de un mod de gândire convenţional şi rigid.

Alte spirite înrudite cu ei sunt Rabelais şi Jonathan Swift. Operele lor au o calitate deconcertantă, în care supranaturalul nu este considerat ceva ieşit din comun, fiind, pur şi simplu, un dat. Obiectele imaginare sunt percepute cel puţin la fel de real ca acelea concrete, din lumea fizică. Satirici şi sceptici, aceşti scriitori uşor iconoclaşti destabilizează opiniile încetăţenite ale cititorilor şi atitudinile lor practice, realiste. Filozofia ezoterică nu este afişată explicit nicăieri în *Gargantua şi Pantagruel* sau în *Călătoriile lui Gulliver*, dar o superficială cercetare o poate aduce rapid la lumina zilei.

Această carte va dovedi de fapt că, în decursul istoriei, un număr uimitor de personalităţi şi celebrităţi au cultivat în mod secret filozofia ezoterică şi stările mistice deprinse în cadrul societăţilor secrete. Scepticii ar putea spune că, trăind într-o epocă în care nici chiar cei mai educaţi nu beneficiau de avantajele intelectuale oferite de ştiinţa modernă, este firesc că oameni precum Carol cel Mare, Dante, Ioana d'Arc, Shakespeare, Cervantes, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Milton, Bach, Mozart, Goethe, Beethoven şi Napoleon nutreau convingeri considerate astăzi false. Dar nu vi se pare surprinzător faptul că în timpurile moderne mulţi au aceleaşi convingeri: nu numai nebuni, mistici sau scriitori de literatură fantastică, ci şi fondatori ai metodelor ştiinţifice moderne, umanişti, raţionalişti, distrugători de superstiţii, modernişti, sceptici şi critici? Este oare posibil ca înşişi cei care au contribuit din plin la conturarea paradigmei moderne, materialiste şi ştiinţific orientate, să fi crezut în secret în cu totul altceva? Newton, Kepler, Voltaire, Paine, Washington, Franklin, Tolstoi, Dostoievski, Edison, Wilde, Gandhi, Duchamp… ar putea fi oare adevărat că toţi au fost iniţiaţi într-o tradiţie secretă, învăţaţi să creadă în puterea minţii asupra materiei şi să comunice cu spirite neîntrupate?

Biografiile recente ale unora dintre aceste personalităţi abia dacă amintesc despre dovezile ce atestă că respectivii erau interesaţi de asemenea idei. Iar pe fondul climatului intelectual actual, atunci când sunt menţionate, ele sunt în general minimalizate şi considerate doar un hobby, o excentricitate temporară: idei amuzante, folosite ca divertisment sau ca o metaforă a activităţii ştiinţifice, însă niciodată luate în serios.

Aşa cum vom vedea însă, Newton a practicat alchimia toată viaţa, considerând că aceasta era cea mai importantă realizare a sa. Voltaire a participat la activităţi de magie ceremonială în întreaga perioadă în care a dominat viaţa intelectuală a Europei. Când a fondat oraşul ce-i poartă numele, Washington a invocat un mare spirit celest. Iar când afirma că este îndrumat de steaua sa, Napoleon nu vorbea metaforic, ci se referea la spiritul care i-a arătat ce destin îl aşteaptă şi i-a conferit măreţie şi invulnerabilitate. Unul dintre obiectivele acestei cărţi este cel de a demonstra că, departe de a fi doar nişte capricii de moment ori excentricităţi bizare, departe de a fi întâmplătoare sau irelevante, aceste idei stranii au constituit filozofia de bază a multora dintre oamenii care au făcut istoria – şi, poate mai semnificativ, de a arăta că toţi au fost animaţi de acelaşi ţel.

Dacă împletim poveştile acestor personalităţi într-o unică şi continuă ţesătură, devine evident că, în momente de răscruce ale istoriei, acea filozofie străveche şi secretă a fost mereu prezentă, ascunsă în umbră, dar exercitându-şi influenţa.

În reprezentările picturale şi statuare ale lumii antice, începând cu epoca lui Zarathustra, familiarizarea unei persoane cu doctrina secretă a şcolilor misterelor era redată prin înfăţişarea acesteia ţinând în mână un document rulat. Aşa cum vom vedea, această tradiţie a continuat şi în epoca modernă, iar astăzi statuile din oraşele lumii demonstrează măsura în care influenţa ei s-a răspândit. Nu este nevoie să călătorim până în locuri îndepărtate precum Rennes-le-Château, capela Rosslyn sau Tibet pentru a găsi simboluri oculte ale unui cult secret. Când va ajunge la sfârşitul cărţii, cititorul va înţelege că aceste indicii se află pretutindeni în jurul nostru, în cele mai importante monumente şi clădiri publice, în biserici, în artă, filme, literatură, festivaluri, folclor, în poveştile pe care le spunem copiilor şi chiar în numele zilelor din săptămână.

Două romane, *Pendulul lui Foucault* şi *Codul lui da Vinci*, au popularizat ideea unei conspiraţii a societăţilor secrete ce tind să controleze cursul istoriei. Aceste romane au în centrul acţiunii eroi care, auzind zvonuri ciudate despre o filozofie antică secretă, pornesc pe urmele ei şi se lasă absorbiţi de ea.

Unii reprezentanţi ai lumii academice, de pildă Frances Yates de la Warburg Institute, Harold Bloom, profesor Sterling de ştiinţe umaniste la Yale, şi Marsha Keith Suchard, autoare a recentului volum *Why Mrs Blake Cried: Swedenborg, Blake and the Sexual Basis of Spiritual Vision* (*De ce a plâns doamna Blake: Swedenborg, Blake şi bazele sexuale ale viziunii spirituale*), au cercetat profund şi au scris înţelept, dar ei nu au făcut altceva decât să pună bazele unei abordări precaute. Dacă au fost iniţiaţi de oamenii mascaţi, dacă au fost duşi în călătorii spre alte lumi şi li s-a arătat care este puterea minţii asupra materiei… ei nu recunosc public acest lucru.

Cele mai tainice învăţături ale societăţilor secrete sunt transmise exclusiv pe cale orală. Altele sunt scrise în moduri deliberat obscure, pe care neiniţiaţii să nu le poată înţelege. Spre exemplu, ar fi *posibil* să deducem doctrina secretă din voluminoasa şi dificila carte cu acelaşi nume a Helenei Blavatsky, sau din cele douăsprezece volume ale alegoriei *All and Everything: Beelzebub's Tales to his Grandson* (*Totul şi orice: Poveştile lui Belzebut pentru nepotul său*) de G.I. Gurdjieff, ori din cele circa şase sute de lucrări ale lui Rudolf Steiner. În mod similar, am putea – tot teoretic – decodifica principalele texte alchimice ale Evului Mediu sau tratatele ezoterice ale iniţiaţilor de nivel înalt de mai târziu, precum Paracelsus, Jakob Böhme ori Emmanuel Swedenborg, dar în toate aceste cazuri, textele sunt destinate celor care cunosc deja domeniul; ele au rolul de a ascunde tot atât pe cât dezvăluie.

Vreme de mai bine de douăzeci de ani am căutat un ghid concis, limpede şi de încredere în hăţişul acestor învăţături secrete. În cele din urmă, convins că nu există aşa ceva, am hotărât să scriu unul eu însumi. Există cărţi autopublicate şi site-uri web care pretind că oferă un asemenea ghid, dar la fel ca orice colecţionar, indiferent de domeniu, cei care bat librăriile şi bibliotecile în căutarea iluminării spirituale îşi dezvoltă

Statuie a unui om de stat din Roma antică.

Statuia lui George Washington realizată de Sir Francis Chantrey, gravură din 1861.

rapid un al şaselea simţ pentru ceea ce este cu adevărat „real“ şi nu trebuie decât să studieze mai profund aceste cărţi şi site-uri pentru a înţelege că ele nu constituie câtuşi de puţin un îndrumar în materie, nu facilitează o pregătire filozofică deosebită şi nu oferă decât foarte puţine informaţii concrete.

Istoria pe care o prezint în această carte este rezultatul unei munci de cercetare de aproape douăzeci de ani. Lucrări precum *Mysterium Magnum* – un comentariu asupra Facerii al filozofului rozacrucian Jakob Böhme – împreună cu texte scrise de Robert Fludd, Paracelsus şi Thomas Vaughan, rozacrucieni şi ei, au constituit sursele mele principale de informare, alături de comentarii moderne asupra lor, aparţinându-le lui Rudolf Steiner şi altora. Din motive de concizie şi claritate a textului, am reunit toate aceste surse în notele de la sfârşitul cărţii.

Mai important este însă faptul că am fost ajutat să înţeleg aceste materiale de un membru al mai multor societăţi secrete, o persoană care – cel puţin în cazul uneia dintre organizaţiii – a fost iniţiată la cel mai înalt nivel.

Lucrând de ani buni ca redactor la una dintre cele mai mari edituri londoneze, mi-au trecut prin mână lucrări variate, pe teme mai mult sau mai puţin comerciale, uneori satisfăcându-mi astfel şi interesul pentru ezoterism. Am întâlnit numeroşi autori din acest domeniu. Într-o zi, în biroul meu a intrat un bărbat în mod evident deosebit de toţi ceilalţi. Avea o propunere de colaborare, şi anume ca editura pe care

o reprezentam să retipărească o serie de texte clasice ezoterice – lucrări de alchimie şi altele similare – la care el să scrie noi introduceri. În curând am devenit prieteni buni şi am început să petrecem mult timp împreună. Am constatat că puteam să-i adresez întrebări aproape despre orice subiect, el spunându-mi tot ce ştia – lucruri cu adevărat uimitoare. Privind acum retrospectiv, cred că într-un fel mă educa, pregătindu-mă pentru iniţiere.

De câteva ori am încercat să-l conving să consemneze în scris toate acele lucruri, să aştearnă pe hârtie o teorie ezoterică generală. M-a refuzat însă de fiecare dată, motivând că, dacă ar face asta, „ar veni oamenii în halate albe şi m-ar lua cu ei". Totuşi, eu bănuiesc că publicarea acelor învăţături ar fi presupus pentru el încălcarea unor jurăminte solemne şi teribile.

Astfel, dintr-un punct de vedere am scris eu cartea aceea, bazându-mă pe textele rozacruciene pe care el m-a ajutat să le înţeleg. De asemenea, tot cu sprijinul lui am ajuns la sursele din tradiţiile altor culturi. La fel ca filoanele neoplatonice, ermetice şi cabalistice care nu sunt foarte bogate, cartea de faţă prezintă deopotrivă elemente sufiste, idei care derivă din budismul şi hinduismul ezoteric, dar şi câteva surse celtice.

Nu vreau să exagerez asemănările dintre aceste curente diverse şi nici nu pot, în spaţiul restrâns al cărţii de faţă, să reliefez toate modurile în care ele s-au îmbinat, s-au separat şi s-au împletit iarăşi în decursul timpului. Mă voi concentra însă pe ceea ce se află dincolo de deosebirile de ordin cultural, pe ceea ce sugerează că toate aceste curente conturează o imagine unitară asupra cosmosului, una care conţine dimensiuni ascunse şi demonstrează că viaţa se supune anumitor legi misterioase şi paradoxale.

În general, diversele tradiţii existente în lume se explică şi se clarifică unele pe altele. Este într-adevăr minunat să înţelegi cum experienţele unui ermit de pe muntele Sinai în secolul al II-lea şi cele ale unui mistic german din Evul Mediu se aseamănă cu cele trăite de un swami indian din veacul XX. Fiindcă învăţăturile ezoterice sunt mai profund disimulate în Occident, voi folosi adesea exemple orientale pentru a ajuta cititorul să înţeleagă istoria secretă a lumii occidentale.

Nu am intenţia să dezbat conflictele potenţiale dintre diverse tradiţii. Cultura indiană acordă reîncarnării o importanţă mult mai mare decât cea sufistă. De aceea, din considerente de concizie narativă, mă voi limita să includ doar câteva exemple de reîncarnări ale unor celebre personalităţi istorice.

De asemenea, am operat o selecţie drastică în rândul acelor şcoli filozofice şi societăţi secrete despre care am considerat că se bazează pe tradiţii autentice. În consecinţă, am inclus cabala, ermetismul, sufismul, templierii, rozacrucienii, francmasoneria ezoterică, martinismul, teozofia doamnei Blavatsky şi atropozofia, dar nu şi scientologia, ştiinţa creştină a lui Mary Baker Eddy şi o serie de materiale contemporane primite de diverse persoane prin channelling*. Aceasta nu înseamnă că încerc să evit orice controversă. Tentativele anterioare de identificare a unei „filozofii perene" au avut ca rezultat diverse platitudini – de tipul „dincolo de culoarea pielii toţi

* Termen care desemnează procesul prin care unele persoane „primesc" informaţii sau mesaje de la spirite ori fiinţe neîntrupate (n. tr.).

suntem la fel", „dragostea își este propria-i răsplată" – cu care e greu să nu fii de acord. Celor care se așteaptă la ceva asemănător trebuie să le cer iertare de pe acum. Învățăturile pe care le voi descrie ca fiind prezente deopotrivă în școlile misterelor și în societățile secrete din lumea întreagă îi vor scandaliza pe mulți și vor părea chiar aberante.

Într-o zi, mentorul meu mi-a spus că sunt pregătit pentru inițiere și că ar dori să mă prezinte unor oameni. Așteptasem cu nerăbdare acel moment, dar – spre surprinderea mea – am refuzat. Firește că și teama a jucat un rol aici. Știam deja că multe ritualuri de inițiere implică stări alterate de conștiință și uneori chiar așa-numitele „experiențe în pragul morții". Dar un alt motiv al refuzului meu a fost și acela că nu voiam să mi se ofere dintr-odată toate aceste cunoștințe; voiam să continui în a încerca să le descopăr eu însumi.

Și, pe de altă parte, nu voiam să depun un jurământ care îmi interzicea să scriu despre ele.

Această istorie a lumii este structurată în modul următor. În primele patru capitole vom vedea ce s-a întâmplat „la începuturi", conform societăților secrete, și ce înțeleg învățăturile oculte prin alungarea lui Adam și a Evei din rai. De asemenea, vom contura imaginea lumii așa cum o văd organizațiile secrete – furnizând astfel cititorului o pereche de „ochelari" conceptuali, care îl vor ajuta să înțeleagă mai bine ceea ce urmează.

În următoarele șapte capitole vom aborda din perspectivă istorică o serie de personaje din mituri și legende. Vom alcătui astfel o istorie a ceea ce s-a întâmplat înainte de apariția consemnărilor scrise, așa cum a fost ea predată în școlile misterelor și cum este studiată și azi în cadrul societăților secrete.

Capitolul 8 prezintă tranziția la ceea ce se numește în mod convențional perioada istorică, dar vom continua să vorbim despre monștri și ființe fabuloase, despre miracole și profeții și despre figuri istorice care au conspirat cu ființe neîntrupate pentru a dirija cursul evenimentelor în lume.

Sper că pe parcursul întregului text, cititorul va fi plăcut surprins deopotrivă de ideile stranii prezentate, dar și de numele personalităților care au crezut în ele. Sper de asemenea că unele dintre aceste concepte bizare vor atinge o coardă sensibilă în mintea cititorilor și că mulți dintre dumneavoastră își vor spune „da, acum înțeleg de ce numele zilelor din săptămână urmează în ordinea cunoscută"… „de aceea imaginea unui pește, cea a unui sacagiu și cea a caprei cu coadă de șarpe sunt asociate pretutindeni în lume cu constelații ce nu seamănă vizual cu ele"… „deci asta se comemorează de fapt de Halloween"… „așa se explică bizarele mărturisiri ale templierilor privind venerarea demonilor"… „asta i-a dat lui Cristofor Columb convingerea de a porni în nebunească sa călătorie pe mare"… „de aceea a fost ridicat un obelisc egiptean la sfârșitul secolului al XIX-lea în Central Park din New York"… „de asta a fost Lenin îmbălsămat"…

În toate acestea, am urmărit să arăt că datele elementare ale istoriei pot fi interpretate într-un mod situat aproape la polul opus față de cel în care le înțelegem de obicei. Pentru a demonstra acest lucru, ar fi nevoie, firește, de o întreagă bibliotecă – de ceva asemănător cu cei treizeci de kilometri de rafturi cu literatură ezoterică și ocultă aflate, se spune, în tainițele Vaticanului. În unicul volum de față însă, voi demonstra că această istorie alternativă, această imagine în oglindă a celei general acceptate, este una rațională și coerentă, cu propria-i logică aptă să clarifice zone ale experienței umane ce rămân inexplicabile pentru optica convențională. De asemenea, în cuprinsul întregului text voi cita surse de specialitate, oferindu-le cititorilor interesați o cale de urmat.

Unii dintre acești specialiști au activat în cadrul tradiției ezoterice. Alții sunt experți în domeniul lor profesional – știință, istorie, antropologie, critică literară – iar rezultatele obținute tind să confirme imaginea ezoterică asupra lumii, chiar și în cazurile în care nu am cum să știu dacă filozofia lor de viață are sau nu vreo dimensiune spirituală sau ezoterică.

Dar mai presus de orice – și vreau să accentuez acest lucru – îi rog pe cititori să abordeze textul de față într-un mod cu totul nou, să-l perceapă ca pe un *exercițiu de imaginație*.

Îi cer cititorului să încerce să-și *imagineze* cum ar fi dacă ar crede exact contrariul a ceea ce am fost învățați să credem. Acest lucru implică, în mod inevitabil, o stare alterată de conștiință, într-o măsură mai mică sau mai mare – fapt care nu este deloc nelalocul lui. Fiindcă la baza tuturor învățăturilor ezoterice, oriunde în lume, se află credința că în aceste stări alterate de conștiință omul poate accede la forme superioare de inteligență. Tradiția occidentală mai cu seamă a pus întotdeauna un accent deosebit pe valoarea exercițiilor de imaginație care presupun cultivarea și analizarea imaginilor vizuale. Iar dacă li se permite să se sedimenteze adânc în minte, ele își îndeplinesc rolul.

Prin urmare, chiar dacă această carte poate fi citită ca o culegere de absurdități în care au crezut oamenii de-a lungul vremurilor, ca o fantasmagorie epică, o cacofonie de experiențe iraționale, sper ca până la finele ei, măcar unii dintre cei care o vor parcurge să sesizeze unele armonii și chiar un anume curent filozofic, care le va sugera că, totuși, ar putea fi adevărat.

Desigur, orice teorie de calitate care încearcă să explice de ce lumea este așa cum este trebuie să ofere totodată o idee despre ce anume se va întâmpla în continuare, iar ultimul capitol exact acest lucru îl va face – presupunând, firește, că marele plan cosmic al societăților secrete va avea câștig de cauză. Acest plan implică anumite convingeri: că noul impuls către evoluție va veni din Rusia, că civilizația europeană se va prăbuși și că flacăra adevăratei spiritualități va fi menținută vie în America.

Ca un ajutor în exercițiul de imaginație despre care aminteam anterior, am inclus în cuprinsul textului ilustrații stranii și misterioase, unele dintre ele nefiind niciodată până acum expuse în afara societăților secrete.

Există, de asemenea, imagini ale unora dintre cele mai cunoscute embleme culturale ale istoriei mondiale – Sfinxul, Arca lui Noe, Calul troian, Mona Lisa, Hamlet cu bine

cunoscutul craniu – fiindcă, în conformitate cu societăţile secrete, toate au înţelesuri bizare şi neaşteptate.

În al treilea rând, am inclus reproduceri ale lucrărilor unor artişti europeni moderni precum Ernst, Klee şi Duchamp, dar şi ale unor „proscrişi" americani ca David Lynch. Vom vedea că şi operele lor sunt relevante pentru filozofia antică, secretă.

Încercaţi să adoptaţi o stare mentală diferită şi veţi vedea cum cele mai cunoscute evenimente capătă o semnificaţie cu totul nouă.

De fapt, dacă *un singur* precept al acestei istorii alternative este adevărat, atunci tot ce aţi învăţat până acum de la mentorii dumneavoastră trebuie pus sub semnul întrebării.

Bănuiesc că această perspectivă nu vă îngrijorează. Aşa cum spunea, în mod memorabil, unul dintre reprezentanţii anticei şi secretei filozofii: *Trebuie să fii nebun; altfel nu ai fi venit aici*.

1

LA ÎNCEPUTURI

DUMNEZEU ÎŞI PRIVEŞTE IMAGINEA REFLECTATĂ
• UNIVERSUL ÎN OGLINDĂ

Cândva, demult, timpul nu exista.

Timpul nu este altceva decât o modalitate de a măsura schimbările de poziţie ale obiectelor în spaţiu şi, aşa cum ştie orice om de ştiinţă, orice mistic şi orice smintit, la începuturi nu existau obiecte în spaţiu.

Spre exemplu, un an măsoară mişcarea efectuată de Pământ în jurul Soarelui. O zi îi trebuie planetei pentru a se roti în jurul axei sale. Iar cum, după propriile lor afirmaţii, la începuturi nu existau nici Soarele şi nici Pământul, autorii Bibliei nu au vrut nicidecum să lase de înţeles că totul în univers a fost creat în şapte zile – în sensul obişnuit al cuvântului „zi".

În ciuda acestei absenţe iniţiale a materiei, spaţiului şi timpului, ceva trebuie să se fi întâmplat pentru a pune totul în mişcare. Altfel spus, *ceva trebuie să se fi întâmplat înainte să existe ceva.* Şi din moment ce nu exista nimic când s-a întâmplat ceva pentru prima dată, putem presupune că această primă întâmplare a fost mult diferită de evenimentele despre care discutăm în mod obişnuit în termenii dictaţi de legile fizicii. Ar putea avea oare sens să afirmăm că această primă întâmplare a fost, din unele puncte de vedere, mai degrabă un eveniment *mental*, decât unul fizic?

Ideea evenimentelor mentale capabile să genereze efecte fizice ar putea părea la prima vedere absurdă, însă în realitate este un fenomen cu care ne confruntăm tot timpul. Iată, spre exemplu, ce se întâmplă când îmi vine o idee – de pildă „Pur şi simplu trebuie să întind mâna şi să-i mângâi obrazul": un impuls activează o sinapsă la nivelul creierului meu, ceva ca un curent electric pune în mişcare un nerv din braţ, iar mâna mi se mişcă.

Ar putea oare acest exemplu banal să ne spună ceva despre originile universului?

La începuturi, un impuls trebuie să fi venit de undeva – dar de unde? Câţi dintre noi nu s-au minunat în copilărie văzând primele cristale precipitându-se în paharul cu soluţie chimică, de parcă un impuls se strecura dintr-o dimensiune în cea care îi urma? În cadrul acestei istorii, vom vedea cum, pentru multe dintre cele mai strălucite minţi ale lumii, naşterea universului – misterioasa tranziţie de la non-materie la materie – este explicabilă exact astfel. Ei şi-au imaginat un impuls transmis dintr-o

altă dimensiune în dimensiunea noastră, această altă dimensiune fiind, din punctul lor de vedere, mintea lui Dumnezeu.

Câtă vreme vă aflați încă în prag, înainte de a risca să vă irosiți mai mult din timpul dumneavoastră citind această istorie, trebuie să declar limpede că voi încerca să vă determin să luați în considerare niște idei care i s-ar părea firești unui mistic sau unui smintit, dar care nu i-ar plăcea deloc unui om de știință. Nu, savanții nu ar fi deloc încântați de ele.

Pentru cei mai de seamă gânditori ai momentului actual, teoreticieni precum Richard Dawkins, profesor la catedra Charles Simony de popularizare a științei de la Oxford, și pentru alți materialiști militanți care controlează și întreține opinia științifică asupra lumii, noțiunea de „minte a lui Dumnezeu" nu e cu nimic mai bună decât ideea bătrânelului cu păr alb care sălășluiește în ceruri. Este aceeași greșeală, susțin ei, pe care o fac copiii și triburile primitive când își închipuie că Dumnezeu trebuie să fie asemenea lor: eroarea antropomorfică. Chiar dacă am accepta că Dumnezeu ar putea exista, spun ei, de ce ar fi „El" aidoma nouă? De ce ar fi mintea „Lui" la fel ca mintea noastră?

Și trebuie să recunoaștem că aici au dreptate. Firește că nu există nici un motiv pentru a crede așa ceva… fiindcă adevărul este exact contrar. Cu alte cuvinte, singurul motiv pentru care mintea lui Dumnezeu ar putea fi ca a noastră este acela că mintea noastră a fost făcută astfel încât să semene cu a Lui – altfel spus, că Dumnezeu ne-a creat după chipul și asemănarea Sa.

Și exact în acest fel decurg lucrurile în cartea de față, fiindcă în această istorie, totul este invers.

Alice pătrunde în universul invers.

Totul aici este cu susul în jos şi cu dosul pe dinafară. În paginile care urmează, veţi fi invitaţi să vă gândiţi la acele lucruri la care nici unul dintre cei care apără şi menţin opiniile încetăţenite nu şi-ar dori să vă gândiţi. Veţi fi ispitiţi să abordaţi idei interzise şi să încercaţi filozofii pe care liderii intelectuali ai epocii noastre le consideră eretice, stupide şi nebuneşti.

Daţi-mi voie să vă asigur că nu voi încerca să vă atrag în dezbateri academice şi nici să vă conving prin intermediul argumentaţiei filozofice că vreuna dintre aceste idei interzise este corectă. Argumentele oficiale pro şi contra pot fi găsite în lucrările ştiinţifice standard, menţionate în cuprinsul notelor de final. Vă voi cere însă să vă extindeţi limitele *imaginaţiei*. Aş vrea să vă imaginaţi cum ar fi dacă aţi percepe lumea şi istoria sa dintr-un punct de vedere aflat la polul opus faţă de cel cu care aţi fost învăţat.

Cei mai de seamă gânditori ai zilelor noastre ar fi oripilaţi şi în mod cert v-ar sfătui să nu vă jucaţi cu asemenea idei şi în nici un caz să zăboviţi asupra lor cât timp veţi citi această carte.

De fapt, s-au depus eforturi concertate de a eradica din lumea întreagă orice amintire şi orice urmă a acestor idei. Elita intelectuală a prezentului este de părere că, dacă le permitem să revină, chiar şi pentru scurt timp, în imaginaţia omenirii, riscăm să regresăm până la formele de conştiinţă aborigene, atavice, un marasm mental de care ne-am străduit milenii de-a rândul să scăpăm.

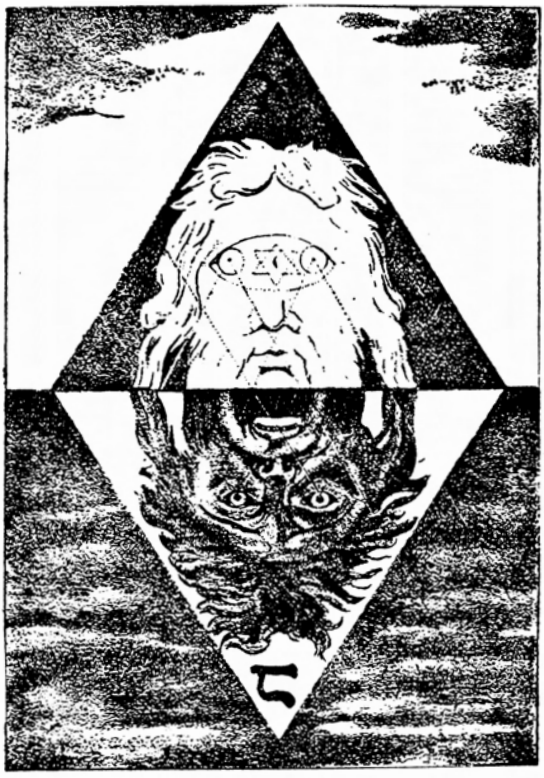
Prin urmare, ce s-a întâmplat, conform acestei istorii, înainte de a exista timpul? Care a fost evenimentul mental primar?

Conform poveştii noastre, Dumnezeu a reflectat asupra Sa. Altfel spus, a privit într-o oglindă imaginară şi a văzut viitorul. Şi-a imaginat fiinţe asemănătoare cu El însuşi. Şi-a imaginat fiinţe libere, înzestrate cu forţă creatoare, capabile să iubească atât de inteligent şi să gândească atât de iubitor, încât să se poată transforma pe ele însele şi pe altele asemenea lor în propria lor esenţă interioară. Fiinţe care îşi puteau extinde limitele raţiunii pentru a îmbrăţişa universul în totalitatea sa, iar în adâncul inimii lor reuşeau să-i discearnă tainele cele mai subtile. Uneori, dragostea în sufletul lor aproape că pierea, dar alteori izbuteau să afle o fericire profundă dincolo de limitele disperării, iar câteodată găseau sensuri de cealaltă parte a nebuniei.

Pentru a vă pune în locul lui Dumnezeu, trebuie să vă imaginaţi că vă priviţi propria reflexie într-o oglindă. Prin forţa voinţei, faceţi astfel încât imaginea pe care o vedeţi să prindă viaţă şi să-şi asume o existenţă independentă.

Aşa cum vom vedea în capitolele următoare, conform istoriei „în oglindă" învăţate în cadrul societăţilor secrete, exact aşa a procedat Dumnezeu, reflexiile sale – oamenii – formându-se treptat, în etape, şi dobândind o existenţă independentă ajutaţi, îndrumaţi şi îndemnaţi de El pe parcursul unor perioade foarte, foarte lungi.

Oamenii de ştiinţă ai zilelor noastre vă vor spune că, în cel mai negru ceas al disperării, nu are nici un rost să vă ridicaţi privirile către ceruri, revărsându-vă preaplinul inimii, fiindcă nu veţi afla nici un răspuns acolo; stelele nu vă vor privi decât cu

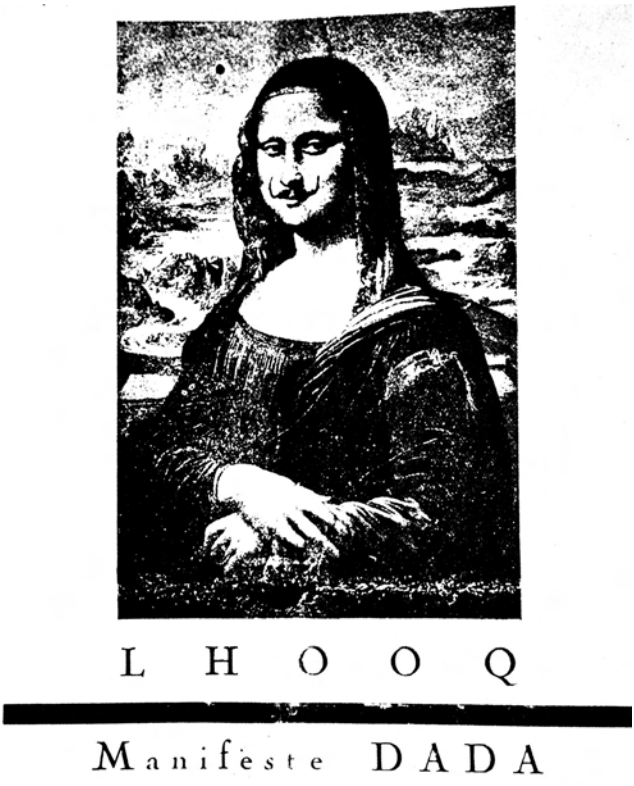
O ilustrare din secolul al XIX-lea a imaginii cabalistice a lui Dumnezeu reflectând asupra Lui însuși.

indiferență. Misiunea omului, cred ei, este aceea de a se dezvolta, a se maturiza şi a învăţa să accepte această indiferență.

Universul pe care îl descrie cartea de faţă este diferit, fiindcă a fost creat *cu gândul la omenire*. Conform acestei istorii, universul este antropocentric, fiecare particulă a sa având ca ţel omul. Acest univers ne-a adăpostit, ne-a hrănit şi ne-a alinat în decursul mileniilor, contribuind la evoluţia fenomenului unic care este conştiinţa umană şi îndrumându-ne pe fiecare dintre noi, ca indivizi, spre marile momente ale vieții. Atunci când plângem, universul se întoarce spre noi cu compasiune. Când ne apropiem de una dintre marile răscruci ale vieții, întregul cosmos îşi ţine răsuflarea, pentru a vedea ce cale alegem.

Oamenii de ştiinţă vorbesc despre misterul şi enigmele universului, despre atracţia gravitaţională care uneşte toate particulele constituente. Ne îndreaptă atenţia asupra unor lucruri uimitoare, de pildă că fiecare dintre noi conține în ființa sa milioane de atomi care s-au aflat odinioară în corpul lui Iulius Cezar. Ne spun de asemenea că suntem praf de stele, dar numai în sensul, oarecum dezamăgitor, că atomii care ne compun s-au format din hidrogenul unor stele care au explodat cu mult înainte ca sistemul nostru solar să se fi format. Fiindcă important este următorul fapt: oricum ar formula teoria, cu retorica lor referitoare la mister şi enigme, universul pe care îl promovează ei este unul al forţelor oarbe.

În universul „ştiinţific", materia a apărut înaintea minții. Mintea este de fapt un accident al materiei, insubstanțial şi fără legătură cu ea; un savant a mers chiar până acolo încât a caracterizat mintea drept o „boală a materiei".

LHOOQ – Manifest dadaist semnat de Marcel Duchamp, reprodus în cartea Suprarealism şi pictură *de André Breton. Ideea conform căreia lumea fizică răspunde la temerile şi dorinţele noastre lăuntrice este una dificilă şi, poate, tulburătoare, la care vom reveni în mod repetat, pentru a o putea înţelege mai bne. În 1933, André Breton, un adept al filozofiei societăţilor secrete, a făcut o afirmaţie minunată, care şi-a pus ulterior amprenta pozitivă asupra tuturor formelor de artă, şi cu atât mai mult asupra lucrărilor lui Duchamp: „Orice frântură şi firimitură existentă în jurul nostru trebuie considerată a fi un precipitat al dorinţelor noastre."*

Pe de altă parte, în universul de tip mintea-înaintea-materiei, descris în cartea de faţă, conexiunea dintre minte şi materie este mult mai strânsă; de fapt, este o conexiune vie, dinamică. Totul în acest univers este viu şi conştient într-o anumită măsură, şi totul răspunde, sensibil şi inteligent, la cele mai adânci şi mai subtile nevoi ale noastre.

În universul minţii-înaintea-materiei, aceasta din urmă a apărut din mintea lui Dumnezeu şi, mai mult decât atât, *a fost creată pentru a oferi condiţiile în care mintea umană să poată exista*. Iar mintea umană este în continuare punctul focal al universului, care o hrăneşte şi îi satisface nevoile. Materia este manipulată de mintea omului – poate nu la acelaşi nivel, dar *în acelaşi mod* în care este manevrată de mintea lui Dumnezeu.

În anul 1935, fizicianul austriac Erwin Schrödinger a pus la punct un celebru experiment teoretic, cunoscut sub numele de Pisica lui Schrödinger. Acesta era menit să demonstreze modul în care se modifică evenimentele atunci când sunt observate. În realitate, experimentul nu făcea altceva decât să ia învăţăturile societăţilor secrete cu privire la fenomenele cotidiene şi să le aplice la domeniul subatomic.

La un moment dat în copilărie, poate fiecare dintre noi s-a întrebat dacă un copac ce cade în pădure face într-adevăr vreun zgomot atunci când nu există nimeni care să-l audă. Firește, ne spunem noi, un sunet care nu poate fi auzit de nimeni nici nu poate fi descris ca un sunet. Societățile secrete sunt de părere că adevărul nu este departe de această idee. Conform lor, un copac cade într-o pădure oarecare, oricât de izolată ar fi aceasta, numai pentru ca undeva, cândva, cineva să fie afectat de el. Nimic nu se întâmplă, nicăieri în univers, decât în interacțiune cu mintea omenească.

În experimentul lui Schrödinger, o pisică este închisă într-o cutie împreună cu un material radioactiv al cărui risc de a ucide animalul este de cincizeci la sută. Ambele probabilități de cincizeci de procente – ca pisica să fie vie și ca pisica să fie moartă – rămân, ca să spunem așa, suspendate în timp până ce deschidem cutia ca să vedem ce e înăuntru, și numai atunci se produce cu adevărat un eveniment sau altul: moartea sau supraviețuirea felinei. Privind în cutie, la pisică, o putem ucide sau o putem salva. Societățile secrete au susținut dintotdeauna că lumea de zi cu zi se comportă într-un mod similar.

În universul societăților secrete, o monedă aruncată în aer, în condiții de laborator strict controlate, va ateriza cu capul în sus în cincizeci la sută din cazuri și cu pajura în sus în celelalte cincizeci de procente, în conformitate cu legile probabilității. Dar aceste legi rămân invariabile *numai* în condiții de laborator. Altfel spus, legile probabilității sunt aplicabile doar atunci când subiectivitatea umană a fost în mod deliberat exclusă. În condiții normale, când *fericirea și speranțele de împlinire ale cuiva depind de o aruncare a zarurilor, legile probabilității sunt încălcate. Iar în joc intră legi mai profunde*.

În prezent, suntem cu toții de acord cu ideea că stările emoționale ne afectează corpul fizic și că, mai mult decât atât, sentimentele și emoțiile adânc înrădăcinate pot provoca schimbări profunde și de durată, pozitive sau negative, la nivelul organismului – ceea ce numim efecte psihosomatice. Dar în universul descris în cartea de față, starea emoțională afectează în mod direct și materia aflată *în afara* corpului uman. În universul psihosomatic, comportamentul obiectelor fizice în spațiu este determinat în mod direct de stările mentale, fără ca noi să *facem* ceva efectiv în acest sens. Altfel spus, putem afecta materia prin modul în care o privim.

În Chronicles: Volume One, memoriile sale recent publicate, Bob Dylan scrie despre ceea ce trebuie să se întâmple pentru ca un individ să poată schimba epoca în care trăiește. Pentru a reuși acest lucru, „e nevoie să deții putere și control asupra spiritelor. Eu am făcut-o o dată..." Și susține în continuare că asemenea persoane pot „…vedea în inima lucrurilor, pot sesiza adevărul lor – nu metaforic vorbind – ci pot vedea în realitate, ca atunci când pătrunzi cu privirea într-un metal și-l faci să se topească, pot vedea lucrurile așa cum sunt ele în realitate, cu cuvinte dure și putere de pătrundere extremă."

Remarcați sublinierea făcută, și anume că nu vorbește metaforic, ci că se referă în mod explicit și literal la o înțelepciune străveche, puternică, păstrată în cadrul societăților secrete, o înțelepciune însușită de marii artiști, scriitori și gânditori care au făurit cultura și civilizația lumii. În inima acestei înțelepciuni se află convingerea că resorturile cele mai adânci ale vieții noastre mentale sunt totodată resorturile la fel de adânci ale

lumii fizice, fiindcă în universul societăţilor secrete, *întreaga chimie este o psihochimie*, iar modul în care conţinutul fizic al universului răspunde la acţiunea psihicului uman este guvernat de legi mai puternice şi mai profunde decât cele ale ştiinţelor fizice, materiale.

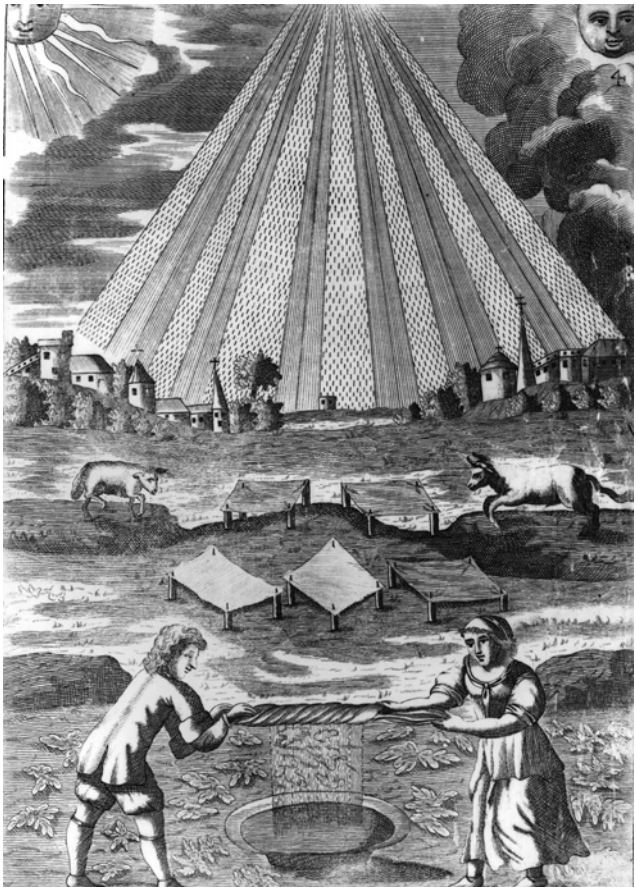
Este important să ne dăm seama că prin aceste legi profunde se înţelege mai mult decât simpla „mână norocoasă" la jocurile de noroc sau accidentele ce par a se întâmpla în şiruri de câte trei. Pentru societăţile secrete, acestea sunt legi imprimate în ţesătura fiecărei vieţi umane, la cel mai intim nivel, dar şi tiparele ample şi complexe de tip providenţial, care au conturat istoria lumii. Teoria prezentată în această carte susţine că istoria are o structură mai adâncă şi că evenimentele pe care ni le explicăm de obicei în termeni de politică, economie sau dezastre naturale pot fi percepute mai convingător din punctul de vedere al altor tipare, de ordin spiritual.

Întregul mod de a gândi invers, cu susul în jos şi dosul în afară, al societăţilor secrete, tot ce pare bizar şi incredibil în materialul care urmează izvorăşte din convingerea că mintea a precedat materia. Nu dispunem aproape de nici o dovadă pentru a decide ce anume să credem despre ceea ce s-a întâmplat la începutul timpului, însă alegerea pe care o facem are implicaţii uriaşe pentru modul în care înţelegem lumea şi funcţionarea ei.

Dacă sunteţi de părere că materia a apărut înaintea minţii, trebuie să găsiţi o explicaţie pentru felul în care combinarea întâmplătoare a substanţelor chimice a dus la formarea conştiinţei – ceea ce este dificil. Dacă, pe de altă parte, credeţi că materia a fost un fel de precipitat al minţii cosmice, aveţi în faţă o problemă la fel de complicată: aceea de a explica modul în care s-a întâmplat acest lucru, de a oferi un cadru de lucru.

De la preoţii din templele egiptene până la societăţile secrete de astăzi, de la Pitagora la Rudolf Steiner, marele iniţiat austriac de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul veacului XX, acest tipar a fost totdeauna conceput ca o serie de gânduri emanate de mintea cosmică. La început existând doar mintea în stare pură, mai târziu aceste emanaţii au devenit un soi de protomaterie, energie a cărei densitate a crescut până ce s-a transformat în materie eterică, mai diafană decât gazele, lipsită de orice particule. În cele din urmă, acele emanaţii au devenit materie gazoasă, apoi lichidă şi în cele din urmă solidă.

Kevin Warwick este profesor de cibernetică la Universitatea Reading şi unul dintre cei mai de seamă creatori de inteligenţă artificială la nivel mondial. Lucrând într-o rivalitate amicală cu colegii săi de la Massachusetts Institute of Technology, din Statele Unite, el a creat roboţi capabili să interacţioneze cu mediul în care se află, să înveţe şi să-şi ajusteze comportamentul în funcţie de acesta. Roboţii săi demonstrează un grad de inteligenţă comparabil cu cel al unor animale inferioare, precum albinele. În decurs de cinci ani, susţine el, roboţii vor atinge nivelul de inteligenţă al pisicilor, iar peste un deceniu vor fi cel puţin la fel de inteligenţi precum oamenii. Warwick este de asemenea în curs de a pune la punct o nouă generaţie de computere robotizate care, speră el, vor putea proiecta şi fabrica alte computere, fiecare nivel generându-l pe cel imediat inferior.

O gravură cu subiect alchimic din Mutus Liber*, lucrare publicată anonim în 1677. În alchimie, roua depusă în zori este un simbol al emanației Minții Cosmice pe tărâmul material. Pentru a prelua formularea din Cabala, Străvechiul Zilelor își scutură capul hirsut și în juru-i cade o rouă de lumină albă, divină. Roua este de asemenea un simbol al forțelor spirituale care acționează pe timpul nopții asupra conștiinței. De aceea riscăm să nu dormim bine dacă avem conștiința încărcată. Aici, inițiații culeg roua și lucrează cu ea; altfel spus, la trezire culeg beneficiile exercițiilor spirituale pe care le-au făcut la culcare.*

În conformitate cu cosmologii din Antichitate şi cu societățile secrete, emanațiile minții cosmice trebuie percepute în mod similar, ca acționând în sens descendent, de la principiile mai înalte, mai puternice şi mai cuprinzătoare, spre cele mai înguste, cu caracter particular, fiecare nivel creându-l şi guvernându-l pe cel inferior lui. De asemenea, aceste emanații au fost întotdeauna privite ca fiind într-un anume sens personificate şi inteligente.

Când Kevin Warwick şi-a prezentat descoperirile în fața colegilor de la Royal Institute, în anul 2001, a fost criticat de unii dintre ei pentru că a sugerat că roboții lui sunt inteligenți şi, prin urmare, conştienți. De netăgăduit însă este faptul că creierul acestor roboți se dezvoltă într-un mod relativ organic. Ei îşi formează ceea ce ar putea fi foarte bine numit personalități, interacționează cu alți roboți şi fac alegeri ce depăşesc

toate programele instalate în ei. Kevin a susţinut că roboţii lui nu au, probabil, o conştiinţă cu toate caracteristicile celei umane, dar, la urma urmei, nici câinii nu au. Câinii sunt conştienţi într-un mod câinesc, a insistat el, iar roboţii sunt conştienţi în modul lor propriu. Desigur, din anumite puncte de vedere, precum abilitatea de a face instantaneu complexe calcule matematice, roboţii dovedesc o conştiinţă superioară celei umane.

Am putea privi conştiinţa emanaţiilor minţii cosmice într-un mod similar. Ne-am putea aminti, de asemenea, de maeştrii spirituali tibetani despre care se spune că au capacitatea de a forma, prin vizualizare şi concentrare intensă, un tip de gânduri numite *tulpas*. Fiinţele rezultate – le-am putea numi fiinţe-gând – ating un anume fel de viaţă independentă şi îndeplinesc voinţa stăpânului lor. În mod similar, Paracelsus, magul elveţian din secolul al XVI-lea, scria despre ceea ce el numea un „aquastor", o fiinţă formată prin forţa imaginaţiei concentrate, care poate dobândi o viaţă proprie, iar în anumite circumstanţe poate deveni vizibilă şi chiar tangibilă.

La cel mai de jos nivel al ierarhiei, în conformitate cu doctrina secretă străveche a oricărei culturi, aceste emanaţii, aceste fiinţe-gând ale minţii cosmice, se întrepătrund atât de strâns, încât creează aparenţa de materie solidă.

În prezent, dacă am dori să găsim un limbaj capabil să descrie acest fenomen straniu, ne-am putea îndrepta atenţia spre mecanica cuantică, dar în cadrul societăţilor secrete, întrepătrunderea forţelor invizibile pentru a crea aparenţa lumii materiale este concepută ca o reţea de lumină şi culoare sau – pentru a folosi un termen din alchimie – Matricea.

SAVANŢI DE RENUME ÎNTREABĂ: ESTE OARE VIAŢA DOAR UN VIS?

Acest titlu a apărut în ziarul *The Sunday Times*, în februarie 2005. În articol, Sir Martin Rees, astronom regal al Marii Britanii, declara: „În câteva decenii, computerele au evoluat de la stadiul în care erau capabile să simuleze doar tipare simple până la cel în care pot crea lumi virtuale detaliate. Dacă această tendinţă va continua, ne putem imagina ordinatoare apte să simuleze lumi chiar mai complicate decât cea în care credem noi că trăim. Acest lucru ridică o întrebare de natură filozofică: ar fi posibil ca noi înşine să ne aflăm într-o astfel de simulare, iar ceea ce credem noi că este universul să fie doar un soi de nişă a cerurilor? Dintr-un punct de vedere, am putea fi noi înşine creaţii în cadrul acelei simulări."

Ideea generală este că oamenii de ştiinţă de prim rang din lumea întreagă sunt tot mai fascinaţi de extraordinarul grad de fineţe a detaliilor necesar pentru ca omenirea să apară şi să se dezvolte, iar acest aspect îi determină să se întrebe ce anume este real şi ce nu.

Pe lângă aceste evoluţii în plan ştiinţific, romanele şi filmele au reuşit într-o oarecare măsură să ne familiarizeze cu ideea că ceea ce considerăm în mod obişnuit realitate ar putea fi de fapt o „realitate virtuală". Philip K. Dick, probabil primul scriitor care a introdus aceste noţiuni în cultura populară, era un bun cunoscător al înţelepciunii iniţiatice privind stările alterate de conştiinţă şi dimensiunile paralele. Romanul său

Do Androids Dream of Electric Sheep? (*Visează androizii oi electrice?*) a fost transpus pe peliculă cu titlul *Blade Runner*. Alte filme pe aceeaşi temă sunt *Minority Report* (bazat tot pe un roman al lui Dick), *Total Recall, The Truman Show* şi *Eternal Sunshine of the Spotless Mind*. Dar cel mai răsunător succes a fost înregistrat de *The Matrix*.

În acest din urmă film, ticăloşi ameninţători supraveghează din umbră lumea virtuală pe care o numim realitate pentru a ne controla, urmărindu-şi astfel obiectivele imorale. În parte, aceasta este o reflectare corectă a învăţăturilor din cadrul societăţilor secrete şi ale aşa-numitelor şcoli ale misterelor. Deşi toate fiinţele care trăiesc în spatele vălului de iluzie fac parte din ierarhia emanaţiilor minţii cosmice, unele demonstrează o tulburătoare ambiguitate morală. Acestea sunt fiinţele pe care lumea antică le considera zei, spirite şi demoni.

Faptul că unii oameni de ştiinţă reîncep să acorde atenţie acestui mod străvechi de a percepe cosmosul este un semn încurajator. Deşi sensibilităţile moderne suportă cu greu metafizica, cu ceea ce ar putea părea abstracţiuni teoretice de înalt nivel îngrămădite unele peste altele, cosmologia lumii antice era, aşa cum ar recunoaşte orice istoric onest al ideilor, o magnifică maşinărie filozofică. Prin modul în care prezenta dimensiunile interconectate, în evoluţie, ciocnirea, transformarea şi întrepătrunderea marilor sisteme, prin amploarea, complexitatea şi extraordinara forţă explicativă, cosmologia antică rivalizează cu ştiinţa modernă.

Nu putem spune pur şi simplu că fizica a înlocuit metafizica, făcând-o inutilă. Există o deosebire esenţială între aceste două sisteme, ele explicând lucruri diferite. Ştiinţa modernă detaliază modul în care universul a ajuns aşa cum este acum. Filozofia antică pe care o vom explora în această carte explică modul în care experienţa noastră privind universul a ajuns să fie aşa cum este acum. Pentru ştiinţă, marele miracol ce trebuie desluşit este universul fizic; pentru filozofia ezoterică, este conştiinţa umană.

Savanţii sunt fascinaţi de extraordinara serie de echilibre, de corelaţii între diverse seturi de factori, necesare pentru ca viaţa pe Pământ să devină posibilă. Ei discută în termeni de echilibre între rece şi cald, între uscăciune şi umiditate, despre distanţa exactă de la planeta noastră la Soare (nu mai mare, nici mai mică), despre o anumită etapă din evoluţia Soarelui (cu o temperatură anume, nu mai ridicată, nu mai scăzută). La un nivel fundamental, pentru ca materia să aibă coeziune, forţa gravitaţională şi electromagnetismul trebuie să aibă, ambele, o anumită valoare (fără a fi mai puternică sau mai slabă). Şi aşa mai departe.

Privind din punctul de vedere al filozofiei ezoterice, ne dăm seama că un set de asemenea extraordinar de echilibre a fost necesar pentru a face din conştiinţa noastră subiectivă ceea ce este ea azi – cu alte cuvinte, pentru a conferi experienţei noastre structura pe care o are.

Prin „echilibre“ nu mă refer doar la o minte echilibrată în sensul obişnuit al cuvântului – caracterizată de emoţii sănătoase şi nu foarte puternice – ci la ceva mai profund, ceva esenţial. Spre exemplu, de ce anume este nevoie pentru a face posibil firul narativ interior, seria de istorii pe care le punem cap la cap pentru a ne forma simţul

identității, senzația sinelui? Răspunsul este, desigur, memoria. Doar amintindu-mi ce am făcut ieri mă pot identifica pe mine însumi ca persoana care a făcut respectivele lucruri. Esențial este faptul că pentru aceasta este necesar un anumit nivel al memoriei, nici mai mare, nici mai mic. Romancierul italian Italo Calvino, unul dintre numeroşii scriitori moderni care au urmat filozofia mistică a Antichității, exprimă această idee în mod direct: „Memoria trebuie să fie suficient de puternică pentru a ne permite să acționăm fără a uita ce anume voiam să facem, învățăm fără a înceta să fim mereu aceeaşi persoană, dar trebuie să fie totodată suficient de slabă pentru a ne permite să ne deplasăm spre viitor."

Alte echilibre sunt necesare deopotrivă pentru a putea gândi liber, pentru a întreţese gândurile în jurul acelui simţ central al sinelui. Trebuie să putem percepe lumea exterioară prin intermediul simţurilor, dar la fel de important este să nu fim copleşiţi de senzaţiile din mediu, care ar risca să ne ocupe întregul spaţiu mental – caz în care nu am mai putea gândi şi nu ne-am mai putea imagina. Faptul că acest echilibru există este cu adevărat extraordinar, aşa cum este şi, de pildă, faptul că Pământul nu este situat nici prea departe, nici prea aproape de Soare.

De asemenea, avem capacitatea de a ne deplasa punctul focal al conştiinţei în cadrul vieţii noastre interioare, aidoma cursorului pe ecranul unui computer. Drept rezultat, dispunem de libertatea de a alege la ce anume să ne gândim. Dacă nu ar exista acest echilibru perfect între ataşarea şi detaşarea de impulsurile interioare şi de percepţiile din lumea exterioară, dumneavoastră, în momentul de faţă, nu aţi avea libertatea de a vă desprinde atenţia de pagina pe care o citiţi şi de a vă gândi la cu totul altceva.

Şi astfel, dacă elementele şi condiţiile fundamentale ale conştiinţei umane nu ar fi caracterizate de acest excepţional set de echilibre şi corelaţii, noi nu am avea libertatea de a gândi şi a acţiona după bunul plac.

Iar în privința celor mai înalte culmi ale experienței umane, ceea ce psihologul american Abraham Maslow a numit „experienţe de vârf", sunt necesare echilibre şi mai fin reglate. Spre exemplu, în momente de răscruce ale vieţii, poate fi nevoie să luăm anumite decizii. Şi de această dată, dacă încercăm, folosindu-ne întreaga inteligență, să ne dăm seama ce anume e bine să facem cu propria viaţă, dacă ne avântăm în această încercare cu inima deschisă, dacă dovedim răbdare şi smerenie, putem discerne acţiunea corectă, pe care s-o urmăm. Şi odată ce am luat decizia cea dreaptă, pentru a o duce la bun sfârşit, acel curs corect al acțiunii va necesita probabil întreaga voință de care dispunem, întinsă în timp atât cât putem suporta. Or, exact asta înseamnă, la nivel fundamental, să experimentăm viaţa ca fiinţe umane.

Este greu de explicat această structură a conştiinţei care face posibile libertăţile amintite, oportunităţile de a alege să procedăm aşa cum trebuie, de a evolua şi a ne dezvolta devenind oameni buni – uneori chiar eroici – dacă nu am crede în providență – altfel spus, dacă nu am crede că aşa a fost *scris* să fie.

Prin urmare, conştiinţa umană este, din unele puncte de vedere, un miracol. În prezent, tindem să trecem acest lucru cu vederea, dar anticii erau tulburaţi de acest caracter miraculos. Aşa cum vom vedea, liderii lor intelectuali urmăreau subtilele

schimbări ale conştiinţei umane cu aceeaşi atenţie cu care savanţii moderni cercetează transformările mediului fizic. *Pentru ei, istoria, cu întâmplările ei mitice şi supranaturale, era o poveste a modului în care a evoluat conştiinţa omenească.*

Ştiinţa actuală încearcă să impună o imagine îngustă, reductivă, a conştiinţei, străduindu-se să ne convingă de caracterul ireal al elementelor – uneori persistente – pe care nu le poate explica. Din rândul acestora fac parte forţa misterioasă a rugăciunii, premoniţiile, senzaţia că eşti privit, telepatia, experienţele în afara corpului, coincidenţele şi alte fenomene pe care ştiinţa modernă le înghesuie într-un ungher obscur.

Şi, ceea ce este mult mai important, în această dispoziţie reductivă a sa, ştiinţa refuză să accepte ceea ce experienţa umană recunoaşte – respectiv, că viaţa are un sens. Unii savanţi neagă chiar şi faptul că merită să ne întrebăm dacă viaţa are sau nu sens.

Vom vedea, pe parcursul istoriei de faţă, că mulţi dintre cei mai inteligenţi oameni care au trăit în această lume au devenit adepţi ai filozofiei ezoterice. De fapt, eu cred că fiece om inteligent a încercat, la un moment dat în viaţă, să afle câte ceva despre ea. Este un impuls firesc al fiinţei umane acela de a se întreba dacă viaţa are vreun sens, iar filozofia ezoterică este cea mai bogată, cea mai profundă şi mai concentrată sumă de idei pe această temă. În consecinţă, înainte de a porni la drum cu istoria noastră, este vital să operăm încă o distincţie filozofică asupra frontului mai maleabil al gândirii ştiinţifice.

Uneori lucrurile o iau razna, iar viaţa pare lipsită de sens. Alteori însă, vieţile noastre lasă impresia că au o semnificaţie. Exisă situaţii, spre exemplu, când existenţa noastră pare că o ia pe un drum greşit: ratăm un examen, pierdem un loc de muncă sau încheiem o relaţie sentimentală. Apoi însă, ca urmare a acestei aparente turnuri greşite, ne găsim adevărata vocaţie ori sufletul pereche. Sau – un alt exemplu – cineva hotărăşte în ultimul moment să nu se îmbarce într-o cursă aeriană, iar apoi avionul se prăbuşeşte. Când se întâmplă asemenea lucruri, putem avea senzaţia că „cineva acolo sus“ are grijă de noi, că paşii ne sunt îndrumaţi. De asemenea, putem resimţi în mod acut caracterul fragil al vieţii – cât de uşor situaţia ar fi putut fi alta, dacă nu ar fi existat un impuls aproape imperceptibil, parcă venit din altă lume.

În mod similar, acea parte a noastră „cu picioarele pe pământ“, orientată spre abordarea ştiinţifică, poate considera o coincidenţă drept o corelare întâmplătoare a unor evenimente interconectate, însă uneori, în inima noastră, bănuim că totuşi coincidenţele nu sunt doar rodul întâmplării. Câteodată ni se pare că acea coincidenţă constituie o aluzie, una extrem de fină, la un înţeles ascuns, profund, dincolo de confuzia vieţii de zi cu zi.

Şi uneori constatăm că, atunci când orice speranţă pare a fi pierdută, dincolo de disperare se află cu adevărat fericirea, sau că în sânul urii se ascunde sămânţa iubirii. Din motive pe care le vom analiza mai târziu, fericirea este privită în prezent în strânsă conexiune cu dragostea de tip sexual, astfel că adesea atunci când ne îndrăgostim trăim mai pregnant senzaţia că „aşa a fost SCRIS să fie“.

Recent, oameni de ştiinţă de prim rang au fost citaţi în mod frecvent afirmând că ştiinţa se află pe punctul de a descoperi explicaţia – sau sensul – tuturor fenomenelor

şi evenimentelor din viaţă şi din univers. Aceste declaraţii sunt făcute de obicei în relaţie cu „teoria stringurilor“, o teorie, se spune, care va fi formulată cât de curând şi va include toate forţele din natură, combinând legile gravitaţiei cu fizica lumii cuantice. Atunci vom putea corela legile rezonabile ce guvernează obiectele perceptibile cu comportamentul mult diferit al fenomenelor de pe tărâmul subatomic. Odată ce această teorie va fi formulată, vom înţelege tot ce este de înţeles cu privire la structura, originile şi viitorul cosmosului. Astfel vom cunoaşte tot ce există fiindcă, susţin teoreticienii, altceva *nu* există.

Înainte de a afla secretele iniţiaţilor şi a le desluşi straniile convingeri referitoare la istorie, este important să stabilim clar distincţia între „semnificaţie“ aşa cum este utilizat termenul în discuţiile referitoare la sensul vieţii şi „semnificaţie“ aşa cum folosesc oamenii de ştiinţă cuvântul.

Un băiat stabileşte o întâlnire cu prietena lui, dar ea îl lasă baltă. Băiatul este furios şi îndurerat. Vrea să înţeleagă situaţia tulburătoare în care a ajuns. Când reuşeşte să dea de ea, o asaltează cu întrebări: iar şi iar, DE CE?

…fiindcă am pierdut autobuzul, răspunde ea;

…fiindcă am plecat târziu de la serviciu;

…fiindcă am fost distrată şi n-am văzut cât e ceasul;

…fiindcă mă nemulţumeşte ceva.

Astfel că băiatul insistă şi insistă, până ce obţine ceea ce voia (oarecum):

…fiindcă nu vreau să te mai văd.

Atunci când întrebăm DE CE, chestiunea poate fi abordată în două moduri: ca în cazul primelor răspunsuri ale fetei, evazive, sensul fiind „CUM“ – adică necesitând răspunsuri care să ofere o relatare de tip cauză şi efect, de atom care se ciocneşte cu un alt atom; sau, întrebarea DE CE poate fi abordată aşa cum ar fi vrut băiatul, ca o încercare de a identifica INTENŢIA.

În mod similar, atunci când ne punem întrebări, despre sensul vieţii şi al universului, nu vrem de fapt să ştim CUM au luat ele fiinţă, cum s-au reunit elementele şi condiţiile necesare pentru a se forma stelele, planetele, materia şi aşa mai departe. În realitate, ne interesează intenţia aflată la baza lor.

De aceea, marile întrebări de tip DE CE – DE CE viaţa? DE CE universul? – în calitatea lor de categorii filozofice elementare, nu pot fi elucidate de oamenii de ştiinţă, sau mai corect spus nu de aceştia în calitatea lor de exponenţi ai ştiinţei. Dacă întrebăm „DE CE suntem aici?“ putem fi bombardaţi cu răspunsuri care – la fel ca răspunsurile fetei din exemplul prezentat – sunt perfect valide, corecte din punct de vedere gramatical, dar ne lasă un gust amar fiindcă nu lămuresc întrebarea aşa cum am dori-o în forul nostru interior. Adevărul este că fiecare dintre noi este animat de o dorinţă profundă, poate de nestins, ca aceste întrebări să-şi primească răspunsul la nivelul INTENŢIEI. Iar oamenii de ştiinţă care nu sesizează această deosebire, oricât de străluciţi ar fi în domeniul lor, sunt nişte nătângi când vine vorba despre filozofie.

În mod evident, putem alege să *conferim* unor părţi din viaţa noastră un ţel şi un sens anume. Dacă îmi place să joc fotbal, atunci un şut care trimite mingea în poartă

reprezintă un ţel pentru mine. Dar viaţa întreagă, de la naştere până la moarte, nu poate avea un sens, o semnificaţie, fără o minte care să fi existat înaintea ei, pentru a-i da acea semnificaţie.

Acelaşi lucru poate fi spus şi despre univers. De aceea, atunci când îi auzim pe oamenii de ştiinţă vorbind despre univers ca fiind „minunat", „plin de semnificaţii" sau „misterios", e bine să ne amintim că, probabil, folosesc aceşti termeni cu o anumită lipsă de onestitate intelectuală. Un univers de tip ateist poate fi semnificativ, minunat sau misterios doar într-un sens secundar, dezamăgitor, la fel cum un iluzionist este numit adesea „magician". Iar atunci când vine vorba despre marile întrebări ale vieţii şi morţii, toate ecuaţiile ştiinţifice nu sunt altceva decât o modalitate mai dificilă şi mai complicată de a spune „Nu ştiu".

În prezent suntem îndemnaţi să dăm uitării marile întrebări privind viaţa şi moartea. De ce suntem aici? Ce sens are viaţa? Asemenea chestiuni sunt lipsite de rost, ni se spune. Tot ce trebuie să facem este să le ignorăm şi să mergem mai departe. Şi astfel pierdem din vedere cât de uimitor este însuşi faptul de a fi viu.

Cartea de faţă a fost scrisă din convingerea că ceva preţios este în pericol de a fi înăbuşit şi că, din acest motiv, trăim mai puţin intens decât o făceam odinioară. Mie mi se pare că, dacă privim datele fundamentale ale condiţiei umane dintr-o altă perspectivă, ne putem da seama că ştiinţa nu ştie de fapt atât de multe cât pretinde că ştie şi că nu poate explica cele mai profunde şi mai înalte totodată aspecte ale experienţei umane.

În capitolul următor vom începe prin a ne imagina că păşim în mintea iniţiaţilor din lumea antică, pentru a privi universul din perspectiva lor. Vom analiza înţelepciunea străveche, pe care am uitat-o, şi vom vedea că, din punctul ei de vedere, chiar şi acele lucruri pe care ştiinţa modernă ne îndeamnă să le considerăm cu adevărat reale, concrete, sunt de fapt cât se poate de interpretabile, doar cu puţin mai mult decât nişte iluzii optice.

O imagine „în perspectivă", care poate fi văzută fie ca o cotoroanţă, fie ca o tânără femeie cu pană la pălărie, în funcţie de predispoziţia privitorului.

CUPRINS

INTRODUCERE **7**

1. LA ÎNCEPUTURI
Dumnezeu îşi priveşte imaginea reflectată • Universul în oglindă 17

2. O SCURTĂ PLIMBARE ÎN PĂDURILE STRĂVECHI
Să păşim în mintea anticilor 31

3. GRĂDINA RAIULUI
Codul Facerii • Intră în scenă Stăpânul Întunecat • Oamenii-flori 40

4. LUCIFER, LUMINA LUMII
Mărul dorinţei • Conflict în ceruri • Secretele zilelor săptămânii 57

5. ZEII CARE IUBEAU FEMEILE
Nephilim • Proiectarea genetică a omenirii • Zeii-peşti • Istoria originală a *Originii speciilor* 68

6. ASASINAREA REGELUI VERDE
Isis şi Osiris • Grota Căpăţânii • Palladium-ul 82

7. ERA SEMIZEILOR ŞI A EROILOR
Cei antici • Amazoanele • Enoh • Hercule, Tezeu şi Iason 95

8. SFINXUL ŞI FIXAREA TIMPULUI
Orfeu • Dedal, primul om de ştiinţă • Iov • Enigma Sfinxului este dezlegată 104

9. UN ALEXANDRU CEL MARE AL NEOLITICULUI
Noe şi mitul Atlantidei • Tibetul • Rama şi cucerirea Indiei • *Sutrele yoga ale lui Pantanjali* 112

10. CALEA VRĂJITORULUI
Lupta lui Zarathustra împotriva puterilor întunericului • Viaţa şi moartea lui Krişna Păstorul • Zorii Evului Întunecat 125

11. ÎNCLEŞTAREA CU MATERIA
Imhotep şi epoca piramidelor • Ghilgameş şi Enkidu • Avraam şi Melhisedec 140

12. COBORÂREA ÎN ÎNTUNERIC
Moise şi Cabala • Akhenaton şi Satan • Solomon, Sheba şi Hiram • Regele Arthur şi chakra coroană 157

13. RAŢIUNEA – ŞI CUM NE PUTEM RIDICA DEASUPRA EI
Ilie şi Elisei • Isaia • Budismul ezoteric • Pitagora • Lao-tzu 170

14. MISTERELE ÎN GRECIA ŞI ROMA
Misterele din Eleusis • Socrate şi daimonul său • Platon ca mag • Identitatea divină a lui Alexandru cel Mare • Cezarii şi Cicero • Ascensiunea magilor 180

15. ZEUL SOARE SE ÎNTOARCE
Cei doi prunci Isus • Misiunea cosmică • Răstignire în America de Sud • Cununia mistică a Mariei Magdalena 197

16. TIRANIA PĂRINȚILOR
Gnosticii şi neoplatonicienii • Asasinarea Hypatiei • Attila şi şamanismul • Un dram de Zen 214

17. EPOCA ISLAMULUI
Mahomed şi Gavril • Bătrânul din munţi • Harun al Raşid şi cele *O mie şi una de nopţi* • Carol cel Mare şi Parsifal • Catedrala din Chartres 228

18. DEMONUL ÎNȚELEPT AL TEMPLIERILOR
Profeţiile lui Joachim • Iubirile lui Ramón Lull • Sfântul Francisc şi Buddha • Roger Bacon îl ironizează pe Toma d'Aquino • Templierii îl venerează pe Baphomet 243

19. NEBUNI DIN DRAGOSTE
Dante, trubadurii şi prima dragoste • Rafael, Leonardo şi Magii Renaşterii italiene • Ioana d'Arc • Rabelais şi Calea Nebunului 257

20. CEL VERDE DE DINCOLO DE LUMI
Columb • Don Quijote • William Shakespeare, Francis Bacon şi Cel Verde 272

21. EPOCA ROZACRUCIANĂ
Confreriile germane • Christian Rosenkreuz • Hieronymus Bosch • Misiunea secretă a dr. Dee 283

22. CATOLICISMUL OCULT
Jakob Böhme • Conchistadorii şi Contrareforma • Tereza, Ioan al Crucii şi Ignatius • Manifestele rozacruciene • Bătălia de la Muntele Alb 296

23. RĂDĂCINILE OCULTE ALE ŞTIINȚEI
Isaac Newton • Misiunea secretă a francmasoneriei • Elias Ashmole şi lanţul de transmisie • Ce se întâmplă de fapt în alchimie 308

24. EPOCA FRANCMASONERIEI
Christopher Wren • John Evelyn şi alfabetul dorinţei • Triumful materialismului • George Washington şi planul secret al Noii Atlantide 324

25. REVOLUȚIA MISTICO-SEXUALĂ
Cardinalul Richelieu • Cagliostro • Identitatea secretă a contelui de St Germain • Swedenborg, Blake şi rădăcinile sexuale ale romantismului 333

26. ILLUMINATI ŞI APARIȚIA IRAȚIONALULUI
Illuminati şi lupta pentru sufletul francmasoneriei • Rădăcinile oculte ale Revoluţiei Franceze • Steaua lui Napoleon • Ocultismul şi dezvoltarea romanului 347

27. MOARTEA MISTICĂ A OMENIRII
Swedenborg şi Dostoievski • Wagner • Freud, Jung şi materializarea gândirii ezoterice • Rădăcinile oculte ale modernismului • Bolşevismul ocult • Gandhi 359

28. MIERCURI, JOI, VINERI
Anticristul • Din nou în pădurea antică • Buddha Maitreya • Deschiderea celor şapte peceţi • Noul Ierusalim 374

MULȚUMIRI 385

ILUSTRAȚII 385

NOTĂ DESPRE SURSE ŞI BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ 386

INDICE 395